

26 Σεπτεμβρίου 2019

Ιερά Μονή Παναγίας Αγνούντας στην Επίδαυρο (μέρος 6ο)

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυχήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

[Συνέχεια από \(5\)](#)

8. Το Καθολικό της Μονής

Μετά το διαβατικό μπαίνουμε στο λιθόστρωτο αίθριο, που σχηματίζει έναν πέτρινο διάδρομο γύρω από το ναό. Στη δυτική πλευρά η αυλή έχει πολύ μεγαλύτερη ευρυχωρία, ώστε να αναδεικνύεται η πρόσοψη του ναού και κυρίως να απομονώνεται ο χώρος λατρείας από τους θορύβους του περιβάλλοντος.

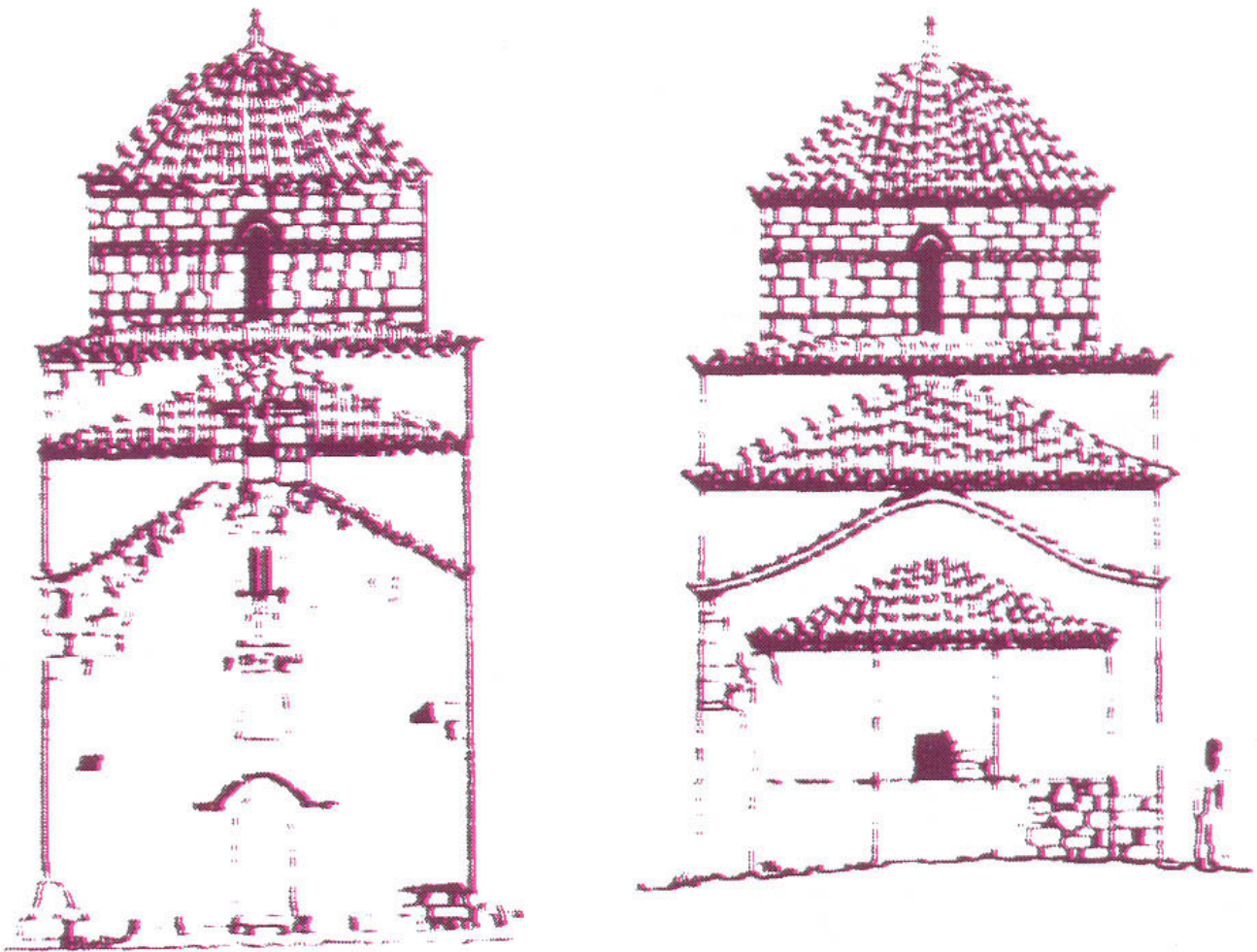
Στο κέντρο της λιθόστρωτης αυλής υψώνεται το καθολικό της Μονής, ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, το «γεωμετρικό και πνευματικό κέντρο του μοναστηριακού συγκροτήματος».

Έχει σχήμα ορθογώνιο με εξωτερικές διαστάσεις 6,23Χ13,19 μ. Ανατολικά καταλήγει σε τρίπλευρη αψίδα. Οι κλιμακωτές στέγες του προκαλούν διαφορά στο ύψος μεταξύ των στενών και των πλαγίων τοίχων.

Δυτική και Ανατολική όψη καθολικού. Σχέδια Γ. Δούσκα.

Ο Ναός φωτίζεται από δώδεκα συνολικά παράθυρα. Ο αριθμός τους συμβολίζει τους δώδεκα Αποστόλους. Σε κάθε μία από τις πλαϊνές πλευρές του έχουν ανοιχτεί σε μικρό ύψος από το δάπεδο (1,80 μ. περίπου) δύο μικρών διαστάσεων, που περιβάλλονται με πώρινα τοξωτά πλαίσια και πολύ ψηλότερα από ένα μικρότερο. Τα δύο αυτά είναι δίλοβα οξυκόρυφα και διπλής καμπυλότητας. Παρόμοιο τρίτο παράθυρο υπάρχει στο δυτικό τοίχο, κάτω από το κωδωνοστάσιο. Τέσσερα μονόλοβα παράθυρα έχουν ανοιχτεί στις τέσσερις από τις οκτώ πλευρές του τρούλου. Ένα ακόμη δίλοβο παράθυρο με θραυσμένο το διαχωριστικό κιονίσκο διατρυπά τη μεσαία πλευρά της αψίδας του ιερού.

Τα παράθυρα έχουν μικρές διαστάσεις και τα δύο έχουν κτισθεί εσωτερικά και έχουν αγιογραφηθεί. Το λιγοστό φως κατεβαίνει κυρίως από ψηλά. Από τα 4 παραθυράκια του τρούλου «τρυπώνουν» λεπτές φωτεινές δέσμες και όπως συγκλίνουν προς το κέντρο του Ναού, αυξάνουν την αίσθηση του ύψους και συντελούν στη γενική εντύπωση ελαφρότητας και εξαϋλώσεως που κυριαρχεί. «Δίνουν ακόμη την εντύπωση ζωής και κινήσεως στο χώρο, καθώς μετατοπίζονται με μορφή λεπτής φωτεινής νεφέλης, ακολουθώντας την πορεία του ήλιου».

Προκαλείται ακόμα μία μυστηριακή αίσθηση κατανύξεως, γαλήνης και ψυχικής ανατάσεως. Πάντως το ημίφως που κυριαρχεί στο εσωτερικό του Ναού, στερεί από τον προσκυνητή τη δυνατότητα να θαυμάσει ολοκληρωτικά την χρωματική πανδαισία, τις συνθετικές αρετές των αγιογραφιών και την αρχιτεκτονική αρμονία και πλαστικότητα του εσωτερικού χώρου.

Η διακόσμηση των εξωτερικών τοίχων του καθολικού

Από τη θύρα εισόδου της Μονής αντικρύζουμε τη δυτική όψη του καθολικού, την πιο πλούσια σε εξωτερική διακόσμηση. Γενικά το καθολικό διατηρεί εξωτερικά

αυστηρή και απέριττη εμφάνιση κυρίως στις πλαϊνές όψεις του (βόρεια και νότια), όπου η εικόνα από διακοσμητική άποψη είναι πενιχρή.

Γίνεται φανερή η πρόθεση του αρχιτέκτονα να συγκεντρωθεί ο διακοσμητικός πλούτος και η ανάδειξη του κτιρίου κυρίως στο εσωτερικό του, ώστε να επιτευχθούν οι κατάλληλες προδιαθέσεις περισυλλογής και συμμετοχής των πιστών στη λατρεία.

Στη δυτική όψη υπάρχει η μοναδική είσοδος στο ναό, δύο σκαλοπάτια ψηλότερα από την αυλή, με μαρμάρινο επίπεδο πλαίσιο και τοξωτό υπέρθυρο.

Το δεξιό κάτω τμήμα της παραστάδας είναι αρχαία επιτύμβια πλάκα με σκαλισμένο κείμενο σε πέντε στίχους. Σε όλο το μήκος του τοίχου ένα χαμηλό πέτρινο πεζούλι ξεκουράζει τους οδοιπόρους και τους ηλικιωμένους προσκυνητές.

Μια οδοντωτή κεραμική ταινία περιτρέχει παράλληλα το τόξο επάνω από τη θύρα. Στις άκρες κάμπτεται σε μικρή οριζόντια προέκταση. Πιο πάνω από τη διακοσμητική αυτή ταινία, ανοίγεται η γνωστή ημικυκλική κόγχη, αγιογραφημένη με την εικόνα της βρεφοκρατούσας Παναγίας. Λίγο ψηλότερα έχει εντοιχισθεί ένα μαρμάρινο γλυπτό, διαστάσεων 1,20Χ0,30 μ. με μαϊάνδρο και ακάνθινα φύλλα. Στο μέσον του προεξέχει εντυπωσιακή μαρμάρινη λεοντοκεφαλή. Πιστεύεται ότι προέρχεται από υδροροή αρχαίου μνημείου του γειτονικού Ασκληπιείου. Σύμφωνα με άλλη άποψη στην ίδια θέση υπήρχε αρχαίος ναός.

Πιο πάνω υπάρχει ένθετη τετράγωνη πλάκα από πωρόλιθο, με πώρινο επίσης πλαίσιο. Έχει ανάγλυφο ισοσκελή σταυρό και την επιγραφή:

Σε μικρή απόσταση πιο πάνω είναι το μικρό δίλοβο παράθυρο. Οι θυρίδες του

έχουν κτιστεί με πέτρες και εσωτερικά έχει αγιογραφηθεί.

Τέλος στην κορυφή, επί της στέγης και στον κατακόρυφο άξονα της προσόψεως, υψώνεται το μονόλοβο κωδωνοστάσιο. Τα δύο ποδαρικά του από κανονικούς πωρόλιθους απολήγουν σε υπερυψωμένο τόξο, το οποίο επιστέφεται από αετωματόμορφη στέγη.

Στις άλλες εξωτερικές όψεις του Ναού, η ακόσμητη επιφάνειά τους συντελεί εις το να κλιμακώνεται ήσυχα και αρμονικά η λιθοδομή προς τα άνω, έως ότου κορυφωθεί στον τρούλο. Τα λίγα διακοσμητικά στοιχεία τους είναι τα πλαίσια και γείσα των παραθύρων και οι οδοντωτές κεραμικές ταινίες σε διπλή σειρά, οι οποίες υπογραμμίζουν τις άκρες των στεγών του Ναού και την κωνική στέγη της αψίδας του Ιερού.

Ψηλά, στον τοίχο της βόρειας πλευράς, διασώζεται ένα Ρόδιο πινάκιο με ωραία χρώματα αλλά μισοκατεστραμμένο, ενώ το όμοιό του που πιθανότατα υπήρχε στο νότιο τοίχο, έχει αφαιρεθεί.

Συνεχίζεται...